

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział I	
Nierówności ekonomiczne w kontekście determinowania szans edukacyjnych młodego pokolenia	21
1. Specyfika współczesnych nierówności o charakterze społeczno-ekonomicznym	21
1.1. Uwarunkowania i rodzaje nierówności społeczno-ekonomicznych	21
1.2. Ubóstwo materialne jako ważny wymiar braku spójności społecznej	27
1.3. Bieda a procesy marginalizacji i wykluczenia społecznego	37
2. Ubóstwo materialne i kulturowe w przestrzeni życia dzieci i młodzieży	46
2.1. Specyfika procesu socjalizacji dziecka w rodzinie ubogiej	46
2.2. Bariery w dostępie do edukacji generowane przez biedę rodziny	53
Rozdział II	
Dostęp do edukacji jako wyznacznik procesu kreowania bezpieczeństwa społecznego młodych ludzi	58
1. Specyfika i uwarunkowania procesu bezpiecznego trwania w społeczeństwie	58
1.1. Problematyka bezpieczeństwa: rozważania definicyjne	58
1.2. Największe współczesne źródła zagrożeń bezpieczeństwa w ujęciu lokalnym i globalnym	69
2. Złożoność i wielowymiarowość zagrożeń współczesnego bezpieczeństwa społecznego	74
2.1. Specyfika współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa w wymiarze społecznym	74

2.2. Społeczeństwo i państwo jako ważne podmioty kreowania bezpieczeństwa społecznego	78
3. Edukacja i wykształcenie w kontekście kształtowania poczucia bezpieczeństwa społecznego młodego pokolenia	91
3.1. Bariery w dostępie do edukacji czynnikiem zaburzającym aktualne i przyszłe bezpieczeństwo społeczne dzieci i młodzieży	91
3.2. Rola szkoły w procesie kształtowania bezpieczeństwa społecznego wychowanków	92

Rozdział III

Szkoła jako ważne środowisko wychowawcze kreujące szanse życiowe dzieci i młodzieży

1. Rola szkoły w procesie włączania edukacyjnego dzieci zubożonych materialnie i kulturowo	97
1.1. Nowe spojrzenie na znaczenie edukacji i nowe wymagania stawiane przed współczesną szkołą	97
1.2. Konstruktivistyczny model edukacji podstawą współczesnej szkoły równych szans	102
1.3. Specyfika procesu konstruktywnego włączania edukacyjnego uczniów biednych	113
2. Nauczyciel kreatorem procesu edukacji inkluzyjnej	121
2.1. Przemiany na płaszczyźnie edukacyjnej w kontekście nowych wyzwań dla współczesnego nauczyciela	121
2.2. Istota pracy pedagogicznej nauczyciela konstruktywisty wyrównującego szanse edukacyjne	127
2.3. Kompetencje społeczne jako ważne wyznaczniki efektywności pracy nauczyciela włączającego	133

Rozdział IV

Metodologiczne podstawy przeprowadzonych badań własnych

1. Uzasadnienie wyboru problematyki badawczej pracy	140
2. Uszczegółowienie problematyki badawczej opracowania	145
3. Organizacja badań własnych oraz charakterystyka próby badawczej	151

Rozdział V

Oddziaływanie nierówności społeczno-ekonomicznych na szanse edukacyjne oraz poziom bezpieczeństwa społecznego młodych ludzi (w opinii badanych)	154
1. Sytuacja materialna badanych a poziom ich bezpieczeństwa społecznego	154
2. Opinie badanych na temat oddziaływania nierówności społeczno-ekonomicznych na jakość społecznego aktualnego i przyszłego funkcjonowania młodego pokolenia	156
2.1. Sytuacja materialno-ekonomiczna rodziny w kontekście determinowania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	156
2.2. Nierówności społeczno-ekonomiczne jako generator marginalizacji i wykluczenia społecznego młodego pokolenia	172
2.3. Nierówności w społeczeństwie a poziom bezpieczeństwa społecznego młodych ludzi	185
3. Wnioski z przeprowadzonych badań	197

Rozdział VI

Specyfika procesu przeciwdziałania nierównościom edukacyjnym oraz stabilizacja bezpieczeństwa społecznego dzieci i młodzieży – nowe wyzwania i potrzeby oraz rekomendacje, wnioski i postulaty	210
1. Nowe tendencje w procesie wyrównywania szans edukacyjnych uczniów z rodzin zubożonych materialnie i kulturowo	210
2. Rekomendacje dla procesu upowszechniania koncepcji szkoły uczenia się nastawionej na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	215
3. Wnioski i postulaty adresowane do podmiotów polityki społecznej państwa skierowane na przeciwdziałanie nierównościom społeczno-ekonomicznym	222
4. Edukacja dla bezpieczeństwa w kontekście radzenia sobie ze współczesnymi zagrożeniami	227
Podsumowanie	233
Bibliografia	242
Spis tabel	265
Aneks	265